

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкы

№ 90 (21819)

2019-рэ ильес

ШЭМБЭТ

Жъоныгъуакиэм и 25-рэ

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтутыгъэхэр ыкли
нэмькі къэбархэр
тисайт ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

Москва щыПукIагъ

Урысые Федерациием и Федеральнаэ Зэлукэ Федерациемкэ и Совет и Тхьаматэ Валентина Матвиенкэмрэ Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ тыйгуасэ IoфшIэгъу зэлукэгъу Москва щызэдэягъагъагъа. Республиком исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ иофыгъохэм ыкли федеральнаэ гупчэм зэдэлжэйнгъэу аш дыриеэштым ильеныхъохэм атегущыагъэх.

Мы зэлукэгъум хэлэжьагъэх Адыгейим ыцлекі Парламентым иапшъэрэ палатэ

хэтхэу Олег Селезневымрэ Хъопсэрыкъо Муратрэ.

Республикэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ шхьаалэу ышыгъэхэм, федеральнаэ гупчэм илэпилэгъурэ ехъ ышхъэкэ Валентина Матвиенкэм ишуагъэу къыгъаклорэмрэ ялъитгъэу мэхъанэшко зиэ проект заулэ зэштохыгъэ зэрэхъуягъэр Лышхъээм къыхигъэшыгъ. Лъэпкэ проектхэм ягъцэклэн зэрэклорэм анахъэу ынаэ тирингъетыгъ.

Валентина Матвиенкэм къызэриуягъэмкэ, Федерацииемкэ Советым социальнэ мэхъанэ зиэ пшъэрлыхэм язешшохынкэ тапэки республикэм ишуагъэ къыригъэкыщ.

Республикэм ынаэ къызэрэтиригъэтэрэм, мэхъанэшко зиэ пшъэрлыхэм язешшохынкэ къызэрэдэлэрэм апае Валентина Матвиенкэм зэрэфэрэзэр Къумпыл Мурат къыхигъэшыгъ. Джаш фэдэу Федерацииемкэ Советым и Тхьаматэ ар фэгушуагъ Святой апостолэу Андрей Первозваннэм иорден ашт къызэрэфагъэшшошагъэм пае. Хэгъэгум иапшъэрэ тынхэм зыкэ ашыщир Урысые Федерациием и Президентэу Владимир Путиным жъоныгъуакиэм и 23-м Валентина Матвиенкэм къыритыжыгъ Хэгъэгум ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэу

шырилэхэм апае.

Адыгэ Республиком и Лышхъээ ипресс-къулыку

Гъогу мафэ шъутехь!

Зэрэхэгъэгу фэдэу, непэ республикэм иеджаплэхэм ашымэфэкынху. Мыгъэ ахэм къачлекыхэрэм аужырэ одыджыныр къафытеуагъ. Я 11-рэ классыр нэбгырэ 1645-мэ къаухы.

Ахэм ахэтых Всероссийскэ творческэ IoфшIэнхэм ахэлжьагъэхэр, олимпиадэхэм ашыткыагъэхэр, спортымкэ ыкли искуствэм ильеныхъкю зэфэшхъафхэмкэ гъэхъэгъэ дэгүүхэр зышигъэхэр, джэгукэу «Умницы и умники» зыфиорэм хэлажьэх, финалым нэсыгъэхэр.

Я 9-рэ классыр мыгъэ нэбгырэ 4500-м ихъумэ къаухы. Ахэм ашыщхэм еджэнэр я 10-рэ классым щылъагъэктэшт, адэрхэс сэнэхтэл зыщизэрэгтэйтыхэрэ профессиональнэ гурит еджаплэхэм ачлехъаштых.

Еджэгъу ильэсхэр пынкэу къуагъэх. Непэ еджаплэхэм къычлекырэ къелекиэ ишыгъэхэмрэ пшъэшье зэклюххэмрэ ильэси 10-кэ узэклээбэжкэм цыкыу дэдэхэу апэу яеджаплэ къэлекыгъэх, якълэзгъаджэ lyklagъэх, etlanэ шлэнгъэм игъогу төххэу ильэсхэр зэкэлтыгъуагъэх, уахтэр пынкэу къуагъэх.

Джы ныбжыкIэхэм къызэркылоу щымыт уштыхынхэр къяжх. Ильэсэм къыклоц къелэдэжаклохэм экзаменхэм зафагъэхъазырыгъ. Пшъэрыль шхьаалэу джы ялэр яшлэнгъэхэр къагъэшшыгъэжьинхэр ары.

Зэкэ ныбжыкIэхэм еджаплэхэм къычлекырэ гъогу мафэ тэхъанхэу тафэлью!

СИХУ Гощнагъу.

Сурэтыр «АМ»-м ихъарзынэш къыхэхтыгъ.

Аналог
телекъэтынхэр
зэпагъэунхэркэ
къэнагъэр
мэфи 8

Цифрэ эфир телевидением икъэтынхэм зэратахъащхэм епхыгъэ Ioфыгъохэмкэ федэральнаэ къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые телевизионнэ, радиосетым» «илиние плътир» иномерэу 8-800-220-20-02-мкэ ыпкэ хэмийлэу сид фэдэрэ уахти шъутеон шъульэкыщт. Специалистхэм шъуиупчэхэм джэуап къаратыжыщт, цифрэ приставкэхэм якъыхэхынкэ ыкли ягъэфедэнкэ лэпилэгъу къышуффэхъуштых.

Цифрэ телевидением икъэтынхэм зэратахъащхэмкэ къэбархэр нахь игъэкотыгъэу официальнаэ сайтэу смотрцифру.рф зыфиорэм ижъугъотэштых.

Тэхъутэмькъое районым ихэхъоныгъэхэр

ПсэүдоЛэхэр

Тигъээт кызыэрэхиутыгъэу, Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат мы мафэхэм Тэхъутэмыкъое районым щылагъ. Йофтшэгъу дэкыгъом кыдыхэлъята гъэу зянэ-зятэхэр зимы! Эжъхэм ыкчи ахэр зышъхъащымытхэм къафащэфыгъэхэ фэтэрхэм яункыбзэхэр аритыжыгъэх.

Федеральны ыкыч чыгып! Эхбэзэгъеуцугъэхэм ягъэцэктэн кыдыыхэлтэгъяа, зяна-зятахэр зимынэжъэхэм ыкыч ахэр зышъхьащымытхэм фэтэрхэр игъом ягъэгъотыгъэнхэм республикам ишаажэм анала тет.

шуағыр құатырәр ныңжықтікіләхәм ашләнүм, қыағалотәнүм мәхъянәшхозәриләр АР-м и Лыштыхъе күйхүйкеләр. АР-м и Лыштыхъе мәфәкіл шықыләм тетәу кіогъе зәхахъәм кызығыгүштіккәззә, псәупілә зиңә хұгузәхәм игуапәу көағәгүшшуағь, ахәмкілә мы мағәр мәфәкіл шылыпкъеу зәрәщытыр хиғъяунәфықыгъ. Ныбжықтікә нәбгырә 13-мә мы мағәм фәтэрхәр яғәхә хұгузъе.

— Социальне пшъе-

Социальная помощь
рыльхэр дгъэцкіэнхэр
анаах мэхъанэшхо зиэ
льэнькіохэм ашыц. Аш
ххэхэ зянэ-зятэхэр зи-
мийэххэм ыкын зышхъа-
раты. Блэкингээ ильсэймы
мы купым къыхибуутэхэрэ
нүбжыкіе 97-мэ пэс-
уплэхэр арагъээтыгъех,
мы ильсэймкіе гухэлтыр
— нэбгыри 115-рэ.

унэгъо ныбжыкIэхэм, специалист ныбжыкIэхэм, нэмькIэхэм IэпыIэгъу афэхүгъэнымкIэ къера-лыгъо программэ зэфэ-шьхяфыбэм республикэм IoF зэрэшашIэрэр, ахэм шIуагъэу къатырэр ныб-жыкIэхэм ашлэним, къа-фалотэним мэхъянэшхо зэрилэр AP-м и Лышхъэ къыхигъашыг.

Къыхи беңзы. Б.
Зянэ-зятэхэр зимыләж-
хэм ыкыл ахэр зышъхба-
щымытхам яфэл-о-фашләхэр
гъэцкәлгъэнхэм, Ылпыләгъу
афэхъугъэним респу-
бликэм мэхъянәшхо щы-
раты. Блэкыгъэ ильэсым
мы купым къыхиубытэхэрэ
ныбжыыкә 97-мэ псэ-
упләхэр арагъээтыгъех,
мы ильэсымкә гухэлъыр
— нэбгыри 115-рэ.

республикэм ипащэ къын-
дэгощағъэх. Профильнэ
Комитетым итхаматэу
Дэгужье Муратрэ рай-
он администрацием ипа-
щэу Шъяхъэлэхъо Азмэтрэ
спортсменхэм предложе-
ниехэу къахыгъэхэр зэ-
хафынхэу Къумпыл Мурат
пшъэрыль афишыгъ.

Непэрэ мафэм ехъулэу атлетике онтэгүум спорт еджаплэхэм якъутэми 5-мэ республикэм Йоф щашэ, нэгбүрэ 400-м ехъумэ ааш защаагьасэ. 2018-рэ ильэсүм изэфэхьысыжхэм закынфэбгэзэмэ, физическе культурэм ыкчи спортым пышагъэхэм япчьягъэ процент 38-м клахагь.

Общественнэ чыншүхэр зэтырагъэ- псыхъэх

Тэхъутэмыкъое районным ипсэүлэхэм общественне чыпэхэр зэрэшьизэтырагъэпсыхъагъэхэри Къумпыл Мурат зэригъэльтэгүйгэх. Аш епхыгъэу район ыклы поселковэ администрациехэм япащэхэм пшъэрыльхэр афишыгъэх.

афишын вэх.
Күаджэй Тэхүйтэмий-
кьюае игуучэ парк блэ-
кыгыэ ильэсүм агъэцэ-
кляжыгы. Лъэрсыркло гъо-
гухэм плиткэ атыраль-
хьагь, чыигхэр ыкыд мэд-
чыагызхэр агъэтысыгызх,
къэзыгызэнэфхэрэ пкыы-
гъохэр агъэуцуగъэх, нэ-
мыкіеү зэшлыахыгъэр бэ.

Поселкүе Яблоновскэм иурамэй Гагариным ыцээ зыхырэм исквер зэрээзыгъяральсыхъэрэм республикэм ипащэ зыщигъетъозагъ. 2018 — 2022-рэ иль эсхэм ательытэгъе федеральнэ программэу «Непэрэ шапхъэхэм адиштэрэ къэлэ щылаак!эр гъэпсыгъэнры» зыфиорэм къыдыгъэлъитаагъеу мы проектыр агъэцак!эр. Цыифхэм амакъэ ати, мы псэуальэр агъэцк!эжынхув къыхахыгъ.

Джащ фэдэу «линие занкіем» ильхэхъан зыкъыфэзгэзагъэхэ цыифхэми республикэм ишаша шъхъэнихъигээ зэдэгүүшүйэгүү адырилгэв. Поселкэу Яблоновском цылаа ишаша

Спорт
псэуаль эхэр

**Спорт
псэуальзэхэр**

Поселкэу Инэм дэт физкультурнэ-псауныгээр зыщагъэпытэрэ комплексим ишын ыклем фэкүаагь. Мы проектым игъэцэклэн пэлүхьащт сомэ миллион 72-р — федеральнэ гупчэм, сомэ миллион 11,6-р — шольыр бюджетым къатлупшигъэх.

Псэуальзэр игъом ухыжыгъэн, аш даклоу комплексим къыпышылхэ чыплэхэри зэтегъэпсыхъэгъэнхэ, лъэрсрыкло гъогухэр ыкили еклолаплэхэр гъэпсыгъэнхэ зэрэфаер республикэм илащэ къынхильзашыгь.

Атлетике онтэгүум зы-
фэгьеэсэгъэмэн фытегъе-
псыхъэгъэ пэсөльяк!эу
Инэм щашыгъэм рес-
публикэм ипащэ ѿыагь.
Мы спорт лъэпкыымкэ
дунэе класс зиэ мас-
терэу, Урысъем ихэши-
дыкыгъэ команда хэтэу

Родион Бочковым зэүү кігэйд дырилгай. Мы ильэс сым имэлтийн фэргэйум атлетикэ онтэгчумкэ Европэм ичемпионатэу kуандыгъэм тиспортысмен хэлэжьагь ыкін командахэзтэу хагъэунэфыкырын чыныпэр къыдихыгь. Ашыкшыкэ Урысыем и Кубок кынфагъэшьошаагь.

Атлетике онтэгъум спортын зэрэпсаау, хэхъоныгъэхэр ышынхэмзынаалэ тет АР-м и Лы шъхъэ къэзэрэугъоигъэхэр къыфэррэзагъэх. Миспорт лъепкъымкі юифшіэнрын нахьышлоу зэхэщгъэнным фытегъэпсыхъэгъэ гухэлтээ, штои гъоньыгъэу аялкэлхэмкіз

Тэхъутэмькъое районым ихэхъоныгъэхэр

арагъэгъотыгъэх

зэрэтетымкіе, аш игу-
мэкыгъохэр дэгээзыжыг-
ъэнхэм зэрэпылтым
афеш! аш щыпсухэрэ
активистхэм АР-м и Лы-
шъхъэ «тхъаугъэпсэу»
къыралыагь.

Республикэм ишащэ
къызериугъэмкіе, муни-

мэ ательятаагь. Мы проек-
тый зэкэмки сомэ ми-
ллион 720-рэ фэдиз тэ-
фэшт, аужырэ шапхъэхэм
адиштэшт. Гъесэнгъэм
иучреждениякіе спор-
тазали 2, актовэ залышо,
шхаплэр, нэмыххэри кы-
дыхэлтытэгъэштих.

АР-м и Лышъхъэ псео-
льэш! юфшэнхэр зыгъэ-
цэкіэрэ организацием
ишащэу Дзэл Аскэррэ
псэуплэм иадминистрации
ишащэу Хъоткъо Хъызыр-
рэ гүшүэгъу афэхъугь.
Бюджет ахьщэр шуагъэ
къйтэу гъэфедэгъэнры

ыкіи псэуальэр игъом
атыныр пшъэриль шхъа-
лэу афигъэнэфагь.

Непэрэ мафэм ехъу-
лэу еджэплэжъыр Iyaуты-
жыыгь, аш ычыплэ учреж-
дениякіе къашы. Еджап-
лэу агъэпсырэм Анатолий
Березовоир зэрбыбы-
щыгъэ самолет-саугъэтэир
щыгъэуцугъэнэм республи-
кэм ишащэ дыригъэ-
штагь.

Яблоновскэм щашыре-
кілэццыкыу Iыгъыплэр мы
ильэсэм тыгъэгъазэм
атынэу агъенафе, аш зэ-

кіэмки сомэ миллионы
150-рэ тэфэшт. Джаш
фэдэу АР-м и Лышъхъэ
мы псэуплэм дэт гурьт
еджаплэу N-5-м ихъаклагь.
Поселкэм щыпсэухэрэ
кілэеджаклохэм къаратхэ-
ре шхъынгъохэм язытет
ымыгъэрэзэхэу республи-
кэм ишащэ пчагъэрэ
зыкъыфагъэзагь. Мыщ
епхыгъэу Къумпыл Мурат
профильнэ министерст-
вэм ишащэ пшъэриль гъэ-
нэфагъэхэр фишыгъэх,
мыщ дэжым сабыибэ
зэрысхэ унагъохэу гъот

хэри къызэуухыгъэнхэм
районым мэхъянэшхо
шыраты.

Сыд фэдэрэ лъэнкъо-
ки муниципалитетым
амалышуухэр зэрэлкіэ-
льыр нафэ. Мыщ феде-
ральнэ ыкіи республика
гъогухэр пхырэкыях. Мыщ
аужырэ ильэсхэр пштэ-
мэ, районым иэкономикэ
сомэ миллиард пчагъэ
инвестициеу къыхал-
хагь. Аш ишыагъэкіэ
предприятие инхэр къи-
цуагъэх, юфшэнпэ чы-
пхэхэр къызэуахыгъэх,

ципалитетым гумекыгъуа-
бэ и!, ахэр чэзыу-чэзыу
зэшүахых. Тапэклэ арэу-
щтэу щытыщт. Гүшүэл
пае, мыщ джыри зы еджэ-
плакэ щагъэпсын гухэль
щы!, «очистной» псеу-
льхэм яшын фытегъэ-
псыхъэгъэ проектнэ-смет-
нэ документациер агъэ-
хъязыры.

Гъесэнгъэм иучреждения- кіхэр ашыых

Поселкэу Инэм щашы-
рэ гурьт еджаплэу Совет-
скэ Союзым и Лышъхъэу
А. Березовоим ыцэ зы-
хъырэл кілэеджэкло 1100-

макі зиэхэм анахъэу
анаэ атырагъэтынэу къа-
фигъэпстагь.

Экономикэм хэхъоны-
гъэхэу ѿшыхэрэмкіе, ин-
вестициехэмкіе, нэмыхх-
эхэмкіе Тэхъутэмькъое
районым республикэм пэрынгъэ
щилыгь. Псэуплэм яшын
зэрэлжийкүйтээрэм да-
клоу, мыщ цыифхэу ис-
хэм ялчагыи хэвшыкіе
хэхъо. Аш къыххэкыкіе
социальнэ мэхъян зиэхэ
псэуальхэр — кілэццыкыу
Iыгъыплэр, еджаплэхэр,
поликлиникхэр, нэмыхх-

бюджетым къиххэхэрэ
хэбзэлаххэр нахыыбэ
хъугъэх. Джаш фэдэу ин-
вестициехэм яшыагъэкіэ
юфшэнпэ чыпхэхэр щы-
лэхэр агъэлжынхэ, зэ-
тырагъэпсихъанхэ алъэ-
кыгь. Адыгейм и Лы-
шъхъэу Къумпыл Мурат
пшъэрильэу къафигъэуцу-
гъэм диштэу а юфшэнхэр
тапэклэ муниципалитетым
лыгъэктэшт.

**ТХЬАРКЬОХЬО
Адам.**

Сурэтхэр А. Гусевым
тырихыгъэх.

Лыхъужъэр егъашIэм къытхэтыштых

Хъатхъоху Рэшыдэ Теклоныгъэм и Мафэ анахь мэхъанэ ин зиэ мэфэкIхэм ашыщэу ельытэ. Жъоныгъуакъэм и 9-м ятэ зызыфэхыгъэ чыпIэм иунагъо игъусэу макло. Йофтхъабзэхэу ѢырагъэкIокыхэрэм ахэлажъэх, Хэгъэгу зэошхом лыхъужынгъэ Ѣызезыхъагъэх дзэклолхэм яшIэж агъельапIэ.

Тарихым инэклубъохэр ээ-
пырыдгээзжыхэ зыхыкIе, зэо
жъалымым къинэу къызыдихы-
гъэр артэлъагъо. Ащ имашо
зэхэзымышлагъэ унагъо къера-
лыгъом исэп. Заом пэшүекон-
хэм пае къин маклэп тицифхэм
къизэрэнэкыгъэр, гухэл нахь
мышIеми, Ѣыфэхыгъэр бэ. Зэо
жъалымым хэтгъэу, Ѣызэуа-
гъэу, Ѣыфэхыгъэу, ау Ѣыз-
гъэтэлъагъэ чыпIэр ялахъил-
хэм амшIэу зигугу къашы-
рэр маклэп. Ахэм ашыщ ып-
кIэ зигугу къэтшыгъэ Рэшы-
дэм ятэу Сэфэрбый.

Сэфэрбый Алэджыкъо ыкъор
Теуцожь районом ит къуаджэу
я 2-рэ Едэпсыкъуае къыщы-
хъугъ. 1939-рэ илъесым, фин
заор клюэ, дээ къулыкъум аш-
гъагъ. 1940-рэ илъесым къы-
тээзжыгъыгъ, ау ибынхэм бэрэ
ахэсэн ыльэкыгъэп. 1941-рэ
ильесым Нижне-Баканске иапэ-
ре зэо тогогхэр Ѣыригъэж-
гъэх. КъизэралотжырэмкIе, а
ильесым икъимафэ Сэфэрбый
ишхъэгъусэу Гошэунае макъэ
къыригъэу, зидэшыиэм кло-
гъагъ. Ащ ыуж лъэужыр мэ-
къоды, Сэфэрбый къытээз-
жынэу Гошэунае ежэштыгъэ.
ГъугъапIэу илэр ымыухэу охт-
табэ блэкIыгъ, ау 1942-рэ
ильесым ишхъэгъусэ Ѣымы-
лэжъэу ащ къэбар къырагъэу.

Гошэунае илъэ 20 нахь
ыныбжыгъэп шүзубэу къы-
зэнэм. Маклэп бзыльфыгъэм
къинэу зеринэкыгъэр. Сабый
цыкIоу ыыгъыгъэ Рэшыдэ
гъогу занкIе тыригъэхъаным,
яте фэдэу лыбланэу ыпIуным
ныр ишьылкъэу пылыгъ. Клалэр
нахь ин зэхъум, къыгурлыу
зыргъажъэм, яте фэгъэхы-
гъэх къэбархэр Гошэунае къы-
фиуатштыгъэх. Ар Хэгъэу
зэошхом зэрещизэуагъэр, ма-

мырныгъэр ицыфхэм къафы-
дихынэм фэбанээ иунэ къэ-
зэrimыгъээжыгъэр икIалэ
дэгъоу къыгурлыоштыгъэ. Ау
зыщаагъэтэлъагъэр зэрамы-
шIэрэм лъэшэу ыгъэгумэкы-
штыгъэх, ар зэрагъэшэнэм
къэхъопсыштыгъэх.

Ятэ зымылтээгъэ, дэгу-
шыIэн, упчIажыгъу фэхъунэу
инаасын къэзымыхыгъэ Рэшыдэ
ллы хъугъэ, унагъо ышлагъ. Ау
ицыкIуагъом къыщегъэжагъэ-
ыгукIэ зыдийгъыгъэ гухэлъир
чинаагъэп. 2011-рэ илъесым
ижъоныгъокIе мазэ Рэшыдэ
ишъоу Адамэ УФ-м и Мини-
стерствэ исайт ихни, ятэжъ
ыцIе, ылъэкъуацI Ѣылъыхъузэ
къыхигъотагъ.

Тюпсэ районом ит псэу-
пIэу Шаумянным игупчэ 1975-рэ
ильесым жъоныгъуакъэм и 7-м
нэбгырэ мини 2-мэ къащыфы-
зэуахыгъэ саугъэтым я 56-рэ
шхончэо полкым хэтгъэх Хъат-
хъоху Сэфэрбый исурэти аш-
чээл.

ЫпекIе къизэрэшытIуагъэу,

ильес къэс Теклоныгъэм и Ма-
фэ Шаумянным къэу дэтым Хъат-
хъоху мэунае макло. Мы

ильесым жъоныгъуакъэм и 9-ми
аш Ѣылагъэх.

— Гухэл нахь мышIеми,
Теклоныгъэм и Мафэ ехъулэу
Йофтхъабзэхэу зэхахшэхэрэм
Хэгъэгу зэошхом хэлэжъагъэу
къяулIэрэмэ япчагъэ нахь

макIе мэхъу зэпйт, — elo Рэ-
шыдэ. — Мыгъэ псэупIэм ща-
шыгъэ зэхахьэм ветеран хэ-
лэжъагъэп, Ѣыпсэущыгъэхэм

ядунай ахъожыгъ. Тигушыгъэтуу анахьэу ынаа-
зытыригъэтэйрэр саугъэтым
изитет зыфэдэр ары. Ар зэри-
фэшьуашэу зэралыгъым егъэ-
гушхо. Лыхъужынгъэшхо зе-
зыхъагъэхэу, дунай мамырыр
къытфэзэгъэнэгъэр зэрагъэ-
лъапIэхэр лъэшэу зэригуалэр
игушыгъэ къышихигъэшыгъ.

— Сяя зэрэхэкодагъэр си-
кую, ау ар лыхъужьэу зеку-
агъэ. СицикIуагъом къыщегъэ-
жагъэу сирэгушхо, сэгъэлъапIэ.
ШыныкIе, тир къывшъхашы-
мытыхъэу ушыIэнрыр псынкIэп,

ау сиышыфэе уахтэм сиыкIоу,
аш икъэ секольшэшун амал
зэрэсилэмкIе сэгушло, — игу-
пышысэхэмкIе къыддэгушаа Рэ-
шыдэ. — Ащ лыхъужынгъэу
зэрихъагъэр сиыцсэтехыпIэу
сигъашэ къэсэхы, къыткэхъу-
хъэхэр ныбжыкIэхэм мамыр-
ныгъэ шэшэнэл ыүж сит. Сикланэхэм
ятэжъ зыфэдагъэр ашIэ, агъэ-
лъапIэ. Ахэм къакхэхъагъэхэ
пхъорэлф-къорэлфхэм тари-
хъыр язгъэшэнрыр сипшэры-
лъэу сэлъытэ.

ПсэупIэу Шаумянным Теклоны-
гъэм и Мафэ илъэс къэс Ѣы-
хагъэунэфыкIы. Рэшыдэ къыз-
риуагъэмкIе, мыгъи ар дахэу
къялагъэ. ПсэупIэм иадминист-
рации илъикIохэр, ветеранхэр,

кIэлэеджакIохэр зэхахьэм къе-
кIолагъэх.

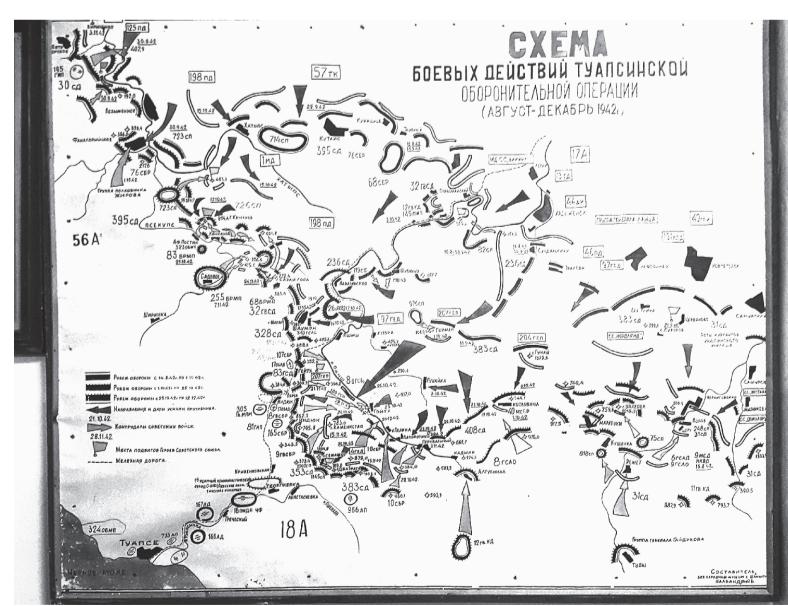
Зэрэ Урысыеу чанэу зыхэ-
лэжъэрэ Йофтхъабзэу «Егъэш-
эрэ полк» зыфиорэр къуты-
рэу Шаумянни Ѣыреклокыгъ.

Хъатхъоху Рэшыдэ къызэри-
гуагъэмкIе, мыгъ хэлажъэрэм
япчагъэ илъэс къэс нахьы-
бэ мэхъу. Рэшыдэ икIалэу Ада-
мэ, икъорэлъхэр Заремэрэ
Андзауррэ игъусэхэу аш хэ-
тэгъэх, ятэжъ исурэт алыгъэу
уррамын къырыкIуагъэх.

— Мамырныгъэр къытшъхъа-
щытэу непэ тыпсэунымкIе ся-
тэжъ лыхъужынгъэу зэрихъа-
гъэр сиыгъупшэштэп, ар зэ-
рээзгээлэпIэштэп сиылтышт,
— къытфэуатэ Заремэ. — Хэ-
гъэгу зэошхом хэлэжъагъэхэр
зэкIе апсэ емыблэжхэу ти-
шыIакIе нахьышу хъуным фэ-
бэнагъэх. Заом Ѣыфэхыгъэхэм
яшIэжъ дгъэлъепIэн, ежхэр
тыгу идгъэлъынх фае. Сяяжъ
сырэгушхо. Лыхъужьхэм тиду-
най ахъожы нахь мышIеми,
ахэр егашIэм къытхэштых,
къытфашIагъэр тщигъупшэштэп.

«Егъэш-ээрэ полкыр» зыра-
гъэкIокI нэуж культурэм и Унэу
псэупIэм дэтым зэхахьэр Ѣы-
льягъэкIолатэ. Ащ къыщыгъу-
шыIагъэхэм Хъатхъоху Рэшыдэ
ашыщ. Зэо жъалымым нэбгырэ
мин 30-м ехъу зэрэхэкодагъэр,
аш ыпсэ хэзэлтхъагъэхэр зы-
щыдгээгъупшэ зэрэмхъущтыр
игушыгъэ къыщыхигъэшыгъ.

ГҮНЭЖХҮҮКЬО Сэтэнай.

Искусствэр – тибаиныгъ

Орэдышъор агъэжъынчы

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо филармоние и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ ия 26-рэ ильэс йошшэгъур бэрэскэшхом зэфашыжыгъ.

Дунаим щыцфэрьо композиторэу Л. Бетховен ия 4-рэ симфоние оркестрэм къыригъеуагъ. К. Дженкинс ыусыгъеу «Уэшыгъе цыф» зыфиорэр пчыхъэзэхахъэм югу.

Адыгейим икомпозиторэу Тхьабысымэ Умарэ спектаклэу «Лекуаным» фэгъехыгъеу ыусыгъэр оркестрэм ыгъэжынчыгъ. Пчыхъэзэхахъэр зезыщэгъэ лектор-музыковедэу Хъакъуй Заремэ

къизэрэхигъецигъеу, У. Тхьабысымэр иорэдхэмкэ искуствэм щызэлъашэ. Ар къызыхъугъэр ильэси 100 мыгъэ хуущт. Композиторым иошшэгъе тэгъэлъапэ, концертхэр тапэкли фызэхшэцтых.

Республикэм искуствэхэмкэ иколледжэу У. Тхьабысымэм юцэ зыхъырэм истудентхэм яхор классикэм хэхъэгъэ произведениер къыригъеу. Адыгэ Респуб-

ликэм культурэмкэ изаслуженэ ѹофшшэу Анна Гребень хорым ипащ. Концертным епльыгъэхэр студентхэм, А. Гребень бэрэ йэгү афытеуагъэх, къэгъагъэхэр аратыгъэх.

Студентхэр дахэу, зэклүжэу зэрэфэпагъэхэм даклоу, искуствэм ясэнаущыгъэ къыццызэ-шыахынымкэ шыкшэлхүхэр къагъэлъэгъуагъэх. Анахъэу тынаэ зытэтидзагъэр макъэр йэтыгъэу зэрагъэйорышшээр, зэдьрагъэштэн зэральэкъирэр ары.

Симфоническэ оркестрэм идирижер шхъялаэу, Адыгэ Республикаэм изаслуженэ артистэу Аркадий Хуснияровым тызэрэшигъэзогъаэу, ильэс ѹофшшэгъур оркестрэм дэгъоу рихыгъ. Композитор зэфешхъафхэм аусыгъэхэр репертуарын хэтих. Артистхэм ялэпээсэнэгъэ хагъахъо, искуствэр зыштогъэшшэньонхэр нахьыбэрэ агъэгушонхэм ямурад.

Сурэтхэм артихэр: оркестрэ, хорыр пчыхъэзэхахъэм хэлажъэх.

Самбо. Урысыем и Спартакиад

Тиньбжыкъэхэм тагъэгушхо

Хэгъэгум икэлэеджакъохэм я Спартакиадэ 2003 – 2004-рэ ильэсхэм къэхъугъэхэр хэлажъэх. Самбэмкэ бандхэрэр Ермэлхъаблэ щызэлукъагъэх.

Адыгэ Республикаэм самбэмкэ ихэшыпкыгъэ командэ ятлонэрэ чыпшээр зэнэхъокъум къыщыдидыгъ.

Яонтэгъуагъэхэм ялъытыгъеу Къыблэ шъольтырим апэрэ чыпшэхэр къыщыдээзыхыгъэхэм шуащытэгъэгъуазэ: Кобл Рэмэзан, кг 42-рэ, Батмэн Амир, кг 50, Тыгъужъ Тлахир, кг 55-рэ, Хъакъуй Амир, кг 66-рэ. Тибэнакъохэм ялащэх тренерхэу Р. Джарымэкъор, Н. Джарымэкъор, А. Мирзээр, Д. Хъакурынэр, А. Хъабэхъур, А. Гъомлэшкъор.

Тишшашъэхэми тагъэгушуагъ. Мигу Миланэ, кг 70-рэ, Екатерина Соловьевам, кг 70-м къехъу, Къыблэм идышъэ медальхэр къахыгъэх. С. Мерэмыр, Б. Нэнүйжыр пшьашъэхэм ятренерхых.

Снежана Чувашовам, кг 38-рэ, Бэгъ Суандэ, кг 44-рэ, Гъомлэшкъ Анзор, кг 46-рэ, Хъакъэко Данэ, кг 47-рэ, Хъакъуй Анзор, кг 60, Тэшшу Султан, кг 78-рэ, Къэлэкъутэхъо Азэмэт, кг 84-м къехъу. Зыцэ къетуагъэхэм ятлонэрэ чыпшэхэр афагъашшошагъэх. Тренерхэу М. Хъакъэмизым, А. Чэтыржым, А. Гъомлэшкъом, З. Ацуумжым, С. Мэрэтыкъом, Н. Джарымэкъом, Р. Джарымэкъом бэнакъохэр агъасэх.

Мадина Хиталенкэм, кг 41-рэ, Платыкъо Заринэ, кг 60, Кристина Хижняк, кг 65-рэ, я 3-рэ чыпшэхэр къыдахыгъэх. Тренерхэу М. Хъакъэмизым, С.

Мерэмыр, И. Аксеновыр япашхэу самбэм зыфагъасэ.

— Адыгейим ихэшыпкыгъэ командэ ятлонэрэ чыпшэхэр къыфагъэшшошагъ, Краснодар краир тапэ ишшыгъ, — къытиуагъяа республикэм самбэмкэ испорт еджапэ ипащэу, спортынмкэ дунээ класс зиэ мастерэу Делэкъо Адамэ. — Ростов хэкум ящэнэрэ чыпшэхэр къыдихыгъ. Яонтэгъуагъэхэм ялъытыгъеу апэрэ чыпшэхэр

къэхъыгъэхэр Урысыем икэух Спартакиадэу бэдзэогъу мазэм Чебоксары щыкшэхэр хэлэжэштых.

Къыблэм ихэшыпкыгъэ командэ бэнэкло 20 хагъэхьагь — пшьешти 10-рэ кэли 10-рэ. Адыгэ Республикаэм щапшэхэр кэли 4-рэ пшьешти 2-рэ Чебоксары зэрэкшэхэр тэгъэгушо. Самбэмкэ Адыгейим иеджапэ хэхъоньгъэхэр ешых. Зыныбж

имыкшэхэр ясэнаущыгъэ къызшэуахызэ, непэ льансу ашырэр спортышхом зэрэшшытэштых, Республикаэм ибыракь спортышхом льагэу зэрэшшытэштых тицыхэ тель.

Сурэтхэм итхэр: Адыгэ Республикаэм ихэшыпкыгъэ командэу Ермэлхъаблэ щыбэнагъэр. Нэхкүбгъор зыгъэхазырыгъэр ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкИи къыдэзыгъэкъырэр: Адыгэ Республикаэм лъэпкъ Йоххэмкэ, Йэкъыб къэралхэм ачы-псурэ тильэпкъэгъухэм адыярээ зэпхыныгъэхэмкэ ыкИи къэбар жуутъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкъэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэкIегъэкъожых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутийн йоххэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ ЧыпIэ гъэйорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятыгъэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкэ пчагъэр 4300 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 975

Хэутийн узьчиэтхэнэу щыт уахътер Сыхъатыр 18.00 Зыщаушыхъятыгъэр уахътер Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъялаэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялаэм игуадзэр Мэшлэкъо С. А.

Пшьэдэкъыж зыхырэ секретарыр Хурмэ Хъ. Хъ.